

CURSUS

Instappen in de cursus gregoriaans vergemakkelijkt

De nieuwe opvatting van de instap in twee nieuwe modules werkte bijzonder goed tijdens het afgelopen cursusjaar. Méér dan 30 mensen hadden zich aangemeld, een reden om de ingeslagen weg verder te bewandelen en te verfijnen. In deze opvatting krijgen mensen die helemaal geen muziek of gregoriaans kennen een aparte begeleiding («Instapcursus») bij het aanleren van de gregoriaanse solfège en het binnentreden in de wereld van het gregoriaans. Voor mensen die al gewone notenleer volgden, biedt de nieuwe Cursus 1 meer ruimte om de eerste beginselen van het gregoriaans onder de knie te krijgen.

Voor belangstellenden die twijfelen: op 23 november 2013 is er 's voormiddags een speciale info-sessie over gregoriaans, de wijze waarop het Centrum Gregoriaans gregoriaans aanleert, en de opvatting van de verschillende cursussen. Deze info-sessie is gratis, en iedereen is welkom. Zij is ook vrijblijvend: de belangstellenden kunnen na deze sessie beslissen of ze de

cursus willen volgen of niet. De eigenlijke cursus start in de namiddag.

- **Zaterdag 23 november, Oude Abdij, Drongen** (bij Gent)

Voor wie graag gewoon wil zingen: nog één Zang+ namiddag in Gent

Op 14 september startte het nieuwe cursusjaar met een eerste Zang+ namiddag in de kathedraal van Mechelen. Op zo'n Zang+ namiddag kunnen alle geïnteresseerden gratis meezingen met onze cursisten en oud-cursisten. Een belevenis is het telkens om vast te stellen hoe mensen die anders nooit gregoriaans (kunnen) zingen geestdriftig meezingen en daaraan veel genoeg beleven. Een aanrader dus voor u, en voor al uw vrienden en kennissen die graag een hoge borst gregoriaans willen opzetten. De volgende Zang+ namiddag gaat door in de kathedraal van Gent op zaterdag 12 oktober van 14 tot 16 uur. Voorkennis hoeft niet, én u betaalt geen cent!

- **Zaterdag 12 oktober 14-16 u. Gent, Kathedraal**

LIMBURG ZINGT

Limburgse Dag van de Kerkmuziek

Te midden van alle muzikale rijkdom neemt de kerkmuziek in Nederlands Limburg een zeer belangrijke plaats in. Reden voor de Sint-Gregoriusvereniging (SGV) om een 'Dag van de Kerkmuziek' te organiseren op 20 oktober in Roermond. Om 14.00 uur starten diverse workshops en later op de dag is er een gezamenlijke slotviering in de kathedraal. In alle workshops waarin gezongen wordt, staan de studiemappen die de SGV de laatste jaren heeft uitgegeven centraal. Ook de gezongen slotviering zal uit deze gezongen worden samengesteld. Aan de dag zijn geen kosten verbonden maar een vrije bijdrage wordt zeer op prijs gesteld.

Bij de workshop voor koorzangers worden, afhankelijk van het aantal aanmeldingen, drie- of vierstemmige koren samengesteld. Deelnemers kunnen zich hiervoor individueel of gezamenlijk als koor opgeven. De zanggroepen worden geleid door deskundige dirigenten.

Bij de **workshop voor dirigenten** wordt ingegaan op aspecten als didactische aanpak, afwerking en interpretatie. Het kerkkoor van Mheer treedt daarbij op als projectkoor. De workshop staat

onder leiding van Annie Jansen.

De cantor wint terrein in de Nederlandse parochies als animator van de liturgische zang en samenzang. De **workshop cantores** is voor geroutineerde cantores alsook voor hen die erover denken zich als cantor dienstbaar te maken aan de liturgie.

Zowel voor beginners als gevorderden is er een **workshop Gregoriaans**. Deze staat onder leiding van Cyriel Tonnaer.

Bij een speciale **workshop voor kerk- en koorbesturen** komen zaken aan de orde als samenwerking tussen parochies en koren en tussen koren onderling. Deze workshop staat onder leiding van SGV-secretaris Jacques Hoorens.

Voor organisten is er een aparte **orgelworkshop** met vrije repertoirekeuze. Deze vindt plaats op het orgel van de Caroluskapel en staat onder leiding van Jo Louppen.

Aanmelding (tijdig !) kan uitsluitend via dagvande-kerkmuziekroermond@yahoo.nl.

Trappist, bier, kaas, stille hollen ter hulp

Averbode en Zundert, twee bekende abdijen van de Lage Landen, spekken hun kassa.

"De economische crisis dwingt de norbertijnenabij van Averbode bij Scherpenheuvel-Zichem weer tot bier brouwen", schreef De Tijd. Sinds jaar en dag komen de inkomsten van de abdijs uit haar uitgeverij. Daarnaast rekenden de norbertijnen vooral op het rendement op hun kapitaal. Maar dat kan in het huidige klimaat niet meer. 'Door de financiële crisis groeide het besef dat we niet onkwetsbaar zijn, dat ons kapitaal niet onaantastbaar is, en dat we op zoek moeten gaan naar nieuwe inkomsten om zelfstandig het voortbestaan van de abdijs te verzekeren', zegt abt Jos Wouters. De abdijs onderzoekt daarom de mogelijkheden om zich economisch verder te kunnen ontwikkelen.

De norbertijengemeenschap van Averbode leeft sinds 1134 sterk verbonden met de Kempen. De abdijs kan bogen op een rijke traditie van landbouw en voedselverwerking. Met partners wil zij in deze sectoren haar eeuwenoude traditie maatschappelijk verantwoord voortzetten. De Norbertijnen willen niet zomaar de abdijsnaam als keurmerk vermarkten. Dit dient samen te gaan met het revitaliseren van ambachtelijke activiteiten binnen de abdijsmuren. Oude dienstgebouwen die al te weinig gebruikt worden en dreigen te verkommen wil de abdijs herbesteden en herwaarderen, bijvoorbeeld voor een microbrouwerij, een kaasrijperij, een ontmoetingscentrum, een abdijswinkel.

De abdijs wil haar verouderde abdijs-hoeve vernieuwen en uitbreiden. Om het moderniseringsproces van haar melkveebedrijf goed te omkaderen wordt een overeenkomst gesloten met de coöperatieve

vennootschap Milcobel. Hun kaasbedrijf Belgomilk wordt afnemer van de verhoogde melkproductie en zij zal de Abdijskaas Averbode maken en op de markt brengen. De familiale Brouwerij Huyghe uit Melle lanceert met de abdijsgemeenschap het Abdijsbier Averbode, een speciaal bier dat in binnen- en buitenland op de markt wordt gebracht.

Negende trappist ?

In de Nederlandse Kempen, meer bepaald in Zundert, stappen de trappisten in het bier. Het bier zal Zundert heten, naar de plaats waar de brouwerij staat. Monniken van de abdijs Maria Toevlucht lieten een oude koeienstal van kloosterboerderij 'De Kievit' ombouwen tot brouwerij. Anderhalve maand geleden werden de brouwketels uit Duitsland geplaatst. Dankzij de plaatsing van brouwketels en vergistingstanks kunnen de monniken starten met proefbrouwsels. Abt Daniël. "Wij verwachten dat tegen het eind van 2013 het bier voor het eerst in bredere kring te proeven zal zijn."

Om de rust in de abdijs zo min mogelijk te verstoren zal de brouwerij niet openstaan voor bezoekers en slechts een gelimiteerde productie kennen. Abdijs Maria Toevlucht behoort tot de orde van de Cisterciënzers van de Strikte Observantie, beter bekend als Trappisten. Monniken en monialen van deze abdijen leven volgens de Regel van Benedictus, waarin het 'Ora et labora' (bidden en werken) centraal staan. Monniken van de abdijs vervaar-

digen velerlei producten om in hun levensonderhoud te voorzien en personen in nood te steunen.

De Internationale Vereniging Trappist (IVT/AIT) erkent momenteel bier van acht abdijen officieel als trappistenbier. Vorig jaar nog werd het trappistenbier van Engelszell, de enige trappistenabdijs in Oostenrijk, erkend. Zes trappistenbieren worden gebrouwen in Belgische trappistenabdijen (3 uit Vlaanderen en 3 uit Wallonië). Het zevende trappistenbier ('La Trappe') wordt sinds 2005 gebrouwen in de Nederlandse trappistenabdijs van Koningshoeven. Dankzij een erkenning van de Internationale Vereniging Trappist mogen bieren officieel de naam 'trappist' en het bijhorende logo dragen.

TAAL

Wat betekent katholiek?

Is de term 'katholiek' voorbehouden aan de Rooms-Katholieke kerk en wat betekent die eigenlijk?

Marcel Sarot diepte de vraag, wat is katholiek, uit in de lente 2013 bij de aanvaarding van de leerstoel Fundamentele Theologie aan de Tilburg School of Catholic Theology.

De aanleiding voor dit onderwerp was een relletje in januari in de Nederlandse pers toen bekend werd dat het Vaticaan de internetextensie .catholic had aangevraagd. Het was de bedoeling van het Vaticaan om deze extensie te gebruiken voor instellingen en organisaties die de Heilige Stoel erkennen. In protestantse kring werd de vraag aan de orde gesteld of de Rooms-Katholieke kerk op deze wijze niet ten onrechte de aanduiding 'katholiek' voor zichzelf reserveerde. Immers, ook protestantse kerken zijn katholiek, wanneer je de betekenis van dat woord goed begrijpt.

De ophet is voor Marcel Sarot voldoende aanleiding geweest om de term 'katholiek' op verschillende niveaus te bestuderen. Allereerst liet hij zien dat soortgelijke problemen als bij het gebruik van de term 'katholiek' zich voordoen bij termen als 'hervormd,' 'christelijk' en 'protestant'. Ook in die gevallen zijn de kerken of religieuze instellingen die deze termen gebruiken, er niet in geslaagd deze problemen op te lossen. Vervolgens liet hij op een meer formeel niveau zien dat de term 'katholiek' een zogenaamde "title term" is, een beschrijvende term die soms als eigennaam fungeert. Net als bij andere title terms is dit gebruik historisch gegroeid en is het zo ingeburgerd dat er niet veel tegen te doen is. Tegelijkertijd is het wel een verklaring van een deel van de verwarring rond deze term: wanneer de Rooms-Katholieke kerk 'katholiek' als eigennaam gebruikt, zoals zij dit sinds de vroege kerk heeft gedaan, en protestantse kerken hem als beschrijvende term verstaan, is een misverstand geboren. Tenslotte onderzocht Sarot hoe de Rooms-Katholieke kerk de term 'katholiek' gebruikt in oecumenisch perspectief. Enerzijds zijn ook in protestantse kerken elementen van katholiciteit aanwezig, anderzijds tast de verdeeldheid van de kerken de katholiciteit van de Rooms-Katholieke kerk aan.

Sarot eindigde door te beklemtonen dat wanneer in de geloofsbelijdenis de katholiciteit van de kerk beleden wordt, dat niet alleen gaat over wat voor waar wordt gehouden, maar ook dat de gelovigen zich ergens toe verbinden. Ze beloven dan dat ze zich zullen inzetten voor het opheffen van de kerkelijke verdeeldheid die hen nu verhindert de volheid van de katholiciteit van de kerk tot uitdrukking te brengen. Deze oecumenische opdracht, zo constateerde Sarot, heeft nog niets van zijn actualiteit verloren.

BEIAARDREPERTOIRE VOOR NIEUWE BELGEN? België heeft bij

UNESCO een dossier ingediend om zijn beiaardcultuur te beschermen. "De beiaard werd indertijd het symbool voor de unie van België". Eind 2014 wafen we of de organisatie van de Verenigde Naties de beiaardcultuur erkent als goede praktijk van het immaterieel cultureel erfgoed. Dat werd toegelicht door beiaardier Luc Rombouts in de Senaat. "Zowel de beiaard als de Senaat werden al honderd keer doodverklaard, maar ze zijn allebei niet stuk te krijgen", lacht hij. Het is niet zeker wanneer het instrument precies ontstaan is, maar rond 1480 zouden er voor het eerst echte melodieuze gekomen zijn uit het klokkenspel. Volgens Rombouts is het feit dat de carillon al zo lang meegaat een belangrijke reden voor zijn erkenning. Hij heeft ook een belangrijke geschiedenis. "Want de beiaard werd indertijd het symbool voor de unie van België", zegt hij. "Als het opgenomen wordt in de UNESCO-lijst betekent dat de erkenning van een nationaal instrument." Een mogelijke erkenning zou leiden tot nieuwe vereisten voor beiaardiers. Zo vindt Rombouts dat beiaardiers hun toren moeten verlaten om dichter bij het publiek te komen. De bespelers moeten meer over hun beiaarden spreken, zodat er nieuwe gemaakt worden. Tot slot meent hij dat hun repertoire moeten aanpassen: "Niet alleen met de nieuwste hits, maar eveneens aan de muziekkeuze van nieuwe Belgen".

BENEDICTINESSEN OP ÉÉN. Amerikaanse benedictinessen uit de staat Missouri schrijven geschiedenis. Benedictinessen van Maria Koningin van de apostelen staan met hun muziek-cd 'Angels and Saints at Ephesus' voor de dertiende week op rij op één op de hitlijst van Billboard voor klassieke muziek. De cd werd op 7 mei uitgebracht. Hij bevat Engelstalige en Latijnse a capellaliederen. De zustergemeenschap in het bisdom Kansas werd in 1995 gesticht. De zusters brachten in 2012 ook al een eerste cd 'Advent in Efeze' uit, die succes kende bij critici en muzikliefhebbers. De verkoops cijfers lagen toen merkkelijk lager. Het is sinds 2006 geleden dat een album zo lang op één staat op de lijst van meest verkochte klassieke platen in de Verenigde Staten. Monica Fitzgibbons, medestichtster van de muziekmaatschappij De Montfort Music, noemt het succes van de cd uitzonderlijk. "Dat zij bovendien al derien weken op één staan is een 'wonder'. Velen mensen schrijven dat zij ons dankbaar zijn omdat deze cd rust en een gevoel van heiligheid opwekt." In het midden van de jaren 1990 kenden Spaanse benedictijnen van Santo Domingo de Silos al eens wereldwijd succes met een muziek-cd met Gregoriaanse muziek. Dat succes inspireerde op zijn beurt groepen als 'The Mists', een trio priesters uit Noord-Ierland.

EEN NIEUWE MANTEL VOOR SLEVRUWE. In 2014 bestaat het

beeld van de Sterre der Zee in Maastricht 600 jaar, en de Broederschap van Onze Lieve Vrouw 300 jaar. Om deze eeuwfeesten waardig te vieren, hebben de broederschap, het dragersgilde en het kerkbestuur van de Onze Lieve Vrouwebasiliek van Maastricht het initiatief genomen om het bekende beeld een bijzonder jubileumcadeau te geven, namelijk een nieuwe mantel. Een mantel die ervoor zorgt dat Slevrouwe bij processies en rondgangen veilig naar buiten kan. De nieuwe mantel is 'made in Maastricht'. De studenten Academie van Beeldende Kunsten die de nieuwe mantel ontwerpen zullen zich niet alleen verdiepen in de betekenis van de Mariadevotie en de geschiedenis van de Sterre der Zee, maar ook in nieuwe materialen, zodat de nieuwe mantel beter bestand zal zijn tegen het weer. Het project wordt gefinancierd door particulieren, bedrijven en stichtingen.

BEAURAING NU BASILIEK. Het Waalse bedevaartsoord Beauraing, waar Maria tussen eind november 1932 en begin januari 1933 aan vijf kinderen verscheen, heeft weldra een eigen basiliek. Tijdens een plechtigheid op 22 augustus, in aanwezigheid van heel wat kerkelijke leiders uit België, Nederland en Frankrijk werd de bovenkerk uitgeroepen tot basiliek. Ze krijgt de officiële benaming: 'Basilique de Notre-Dame au Coeur d'Or/Basiliek van Onze-Lieve-Vrouw met het Gouden Hart'. De plechtigheid werd ook bijgewoond door Gilberte Degeimbre, de laatste nog levende getuige van de verschijningen van Maria. Beauraing, op een 20-tal kilometer ten zuiden van Dinant, blijft samen met het Luikse

Banneux het populairste Waalse bedevaartsoord. Met de recente vormgeving van enkele pelgrimsroutes naar Beauraing, werd zowel aan het toerisme als aan de bedevaarten zelf een nieuwe impuls gegeven.

HOUTEN KERKEN IN KARPATEN WERELDERFGOED. De Unesco heeft zestien prachtige houten kerken in Polen en Oekraïne erkend als Cultureel Erfgoed van de Mensheid. Ook in 2003 werden er al eens zes gelijkaardige kerken in de betrokken regio

door de Unesco erkend. De kerken werden door beide landen gemeenschappelijk als erfgoed voorgedragen. De groep erkende kerken, die deels in het Poolse, deels in het Oekraïense gebied van de Karpaten zijn gelegen, omvat de oudste nog bestaande houten kerken in Europa. Alleen al in het Oekraïense deel van de Karpaten zijn er 800 houten kerken. De bescherming is van fundamenteel belang, ook omdat er verschillende kerkgebouwen tijdens de voorbije honderd jaar door stenen kerken werden vervangen. Slechts uitzonderlijk wordt vandaag nog eens een kerk in hout gebouwd in de Karpaten.

SINT-FRANCISCUS VIA WEBCAM. Meer dan 18 miljoen mensen hebben de grafombe van Sint-Franciscus van Assisi bekeken via de webcam die drie maanden geleden bij het grafmonument in de Umbrische stad Assisi is geplaatst. De kijkers kwamen uit 123 landen. De meeste belangstellenden (8 miljoen) waren Italianen. Sint-Franciscus is de patroonheilige van Italië. Ook in de Verenigde Staten, Duitsland, Canada en Spanje waren er meer dan een miljoen belangstellenden. Op grond van deze cijfers concluderen de minderbroeders conventuelen dat Sint-Franciscus niet alleen voor de Italianen, maar voor de hele wereld de populairste heilige is. Of de belangstelling ook te maken heeft met de verkiezing van paus Franciscus, de eerste paus die de naam van de 13e-eeuwse heilige uit Assisi draagt, is niet duidelijk. Franciscus († 1226) was een bedelmonnik en stichtte de orde van de Minderbroeders. Na verschillende afsplitsingen bestaan er van drie minderbroederordes: de franciscanen, de conventuelen en de kapucijnen. De grafombe in de crypte van de Sint-Franciscusbasiliek kan nog steeds de gehele dag worden bekeken.

WIKIPEDIA EN RELIGIE. Artikelen over religieuze onderwerpen behoren tot de meest bediscussieerde onderdelen van de online encyclopedie Wikipedia. Dat concluderen wetenschappers van de universiteiten van Oxford, Boedapest en New Brunswick (VS). De wetenschappers onderzochten tien taalversies van Wikipedia en bekeken hoe vaak een bewerking van een auteur weer ongedaan is gemaakt door een andere auteur. Hoe vaker dat gebeurde, des te meer omsreden een artikel, aldus de onderzoekers. Tot de meest aangepaste artikelen behoren bijdragen over Israël, God en Scientology.

KERKGANGERS ROKEN MINDER. Kerkgang en roken blijken op

elkaar van invloed te zijn. Althans dat blijkt uit een enquête die het Amerikaanse Gallup heeft gehouden onder 350.000 Amerikanen. Mensen die niet naar de kerk gaan, hebben een drie keer zo grote kans dat ze roker zijn vergeleken met mensen die wekelijks naar een kerkdienst gaan. Van de ondervraagden die zeiden wekelijks naar de kerk te gaan, was er 12 procent die rookt. Bij mensen die zeggen nooit een kerk te bezoeken, stijgt het rokerspercentage naar 30 procent. Ook of men getrouwd is telt. Van de onderzochte religies roken mormonen het minst (8 procent), gevolgd door joden (10 procent), katholieken (18 procent), protestanten (20 procent) en moslims (23 procent). Bij degenen die helemaal geen religie aanhangen staat het percentage op 26 procent. Bekend is dat in met name protestantse (evangelische) kerken in de VS er in preken nogal eens op gewezen wordt dat roken ongezonder is.

AAIBARE BIJBEL VOOR VROUWEN. De Benelux is de grootste producent van Bijbels ter wereld. Het Turnhoutse Spichal en het Nederlandse Jongbloed zijn de voortrekkers. Uitgeverij Jongbloed komt in november met een speciale limited edition versie voor vrouwen van De nieuwe Bijbelvertaling uit 2004. Uitgevoerd in het roze met een zachte kaft. Ontwerpster Renate van Beynum maakte een ontwerp voor vrouwen van 25 tot 40 jaar op een speciaal 'aibaar' materiaal, bedrukt met zeefdruktechniek, meldt de uitgever. Van Beynum is bekend vanwege ontwerpen van (bed)textiel en voor interieurs. De Bijbel gaat 40 euro kosten en ligt in november in de winkel.

AGENDA

• Vaste gregoriaanse vieringen (per stad):

ACHEL. St.-Benedictusabdij - Achelse Kluis - Hamont-Achel: Schola Cantorum Achel o.l.v. Wim Truyen, elke 4de zo. om 10.45u Gregoriaanse hoogmis in de abdijkerk. De andere dagen zingen de Trappisten in de St.-Benedictusabdij. Info: www.achelse-kluis.org en Jan Lempens 089 472 432

AFFLIGEM. Abdijkerk: Monnikenkoor en gregoriaans gemengd koor o.l.v. Dom Idestal Verkef. Elke zo. 10u gregoriaanse Mis en om 15u de Vespers en lot door het monnikenkoor. Info: Abdijstraat 6, 1790 Hekelegem 053 66 70 25 of Longinius van de Velde 0475 414 280.

AMSTERDAM. Obrechtkerk, Jacob Obrechtstraat 30: Het mannen trio Gregoriana verzorgt elke 3e zat., 17 u. (m.u.v. juli en augustus) een "Gregoriaanse mediatie". Gregoriana werkt soms samen met musici uit het Oosten en het Westen, waardoor muzikale en religieuze verwantschappen van diverse culturen worden onthuld. Info: Reinier van der Lof. Weesp Tel:+31.294.419754

ANTWERPEN. St.-Jacobskerk. Elke 1ste zo. 10 u. hoogmis met gregoriaans proprium door Chorale Sancti Jacobi o.l.v. Dirk Baeten. andere zon. door andere koren. Info: Jo Tanghe 03/541 90 28.

ASSEBROEK. St.-Andriesabdij Steenbrugge, Baron Ruzettelaan 435; St.-Arnolduskoor. Elke zo. 10u gregoriaanse Mis. Info: 050 35 72 51.

BERCHEM. Sint Theresiakerk. Grote steenweg: Gregoriaans koor Concentus Teresiae. Elke zo. 10u gregoriaanse Mis. Info: Oktaaf Bollaert, Sterren Regen 19. 2540 Hove.

BRUGGE. Paters Kamelielen, Ezelstraat 28: Schola Gregoriana Brugensis o.l.v. Roger Deruwe. Elke zon- en hoogdag 10 u. Gregoriaanse Hoogmis. Info: Ignace Huyghebaert Tel: 050 44 38 90 of scola@scologregoriana.com. Begijnhof. Monasterium De Wijngaard. Gregoriaans koor van het Begijnhof. Elke zo. 9u30 gregoriaanse Mis. Info: 050 33 00 11. St.-Trudo-abdij Male (St.Kruis Brugge). Elke zo. 9 u. Gregoriaanse mis.

BRUSSEL. St. Michiel en H. Goedele: Gregoriaanse Kathedraal schola o.l.v. Herbert Beirens. Zo. 10 u. Gregoriaanse mis. Info: Tomboy André. Guill. Slassartlaan, 16 b 22, 1070 Anderlecht. Tweelindenstraat 2A (metro Merode of Montgomery): Una cum o.l.v. Paul-Augustin Deproost. Zo. 10 u. Gregoriaanse mis. Info: Laurent Bayer. Kerk van St. Hendrik, 1150 Brussel: Gregoriaanse schola Sainl-Irénée. De zondagen van de advent en de vasten, gregoriaanse Mis om 9u30. Info: Michel Zeegers, av. du Hérion 1, 1640 Rhode-St-Genèse 02 381 10 62. O.L.V. van de Zavel: Gregoriaanse schola St. Irénée. Elk hoogfeest om 11u gregoriaanse Mis. Info: Michel Zeegers, av. du Hérion 1, 1640 Rhode-St-Genèse 02 381 10 62. Kapel Heilig Hart, Twee Lindenlaan, 1200 Brussel. Gregoriaanse schola "Una cum". Elke zo. en Feestdag om 10u gregoriaanse mis. Info: Paul-Augustin Deproost. rue Champ du Roi 23, 1040 Bruxelles 02 736 92 04. Miniemenkerk: Elke zo. gregoriaanse Mis om 11u. Info: Abbé Jacques Van der Biest, rue Ernest Allard 47, 1000 Bruxelles.

DENDERMONDE. Abdijkerk: Op wekdagen 8u30 en op zondagen 9u30 gregoriaanse conventsmis. Niet op hoogdagen. Elke dag gregoriaanse Vespers om 18u.

GENT. St.-Niklaaskerk: Paratum cor o.l.v. Thierry Pauwels. Elke zo. 10 u. Hoogmis met proprium, niet op 2e zo., wel op feestdagen (zelfs als ze op de 2e zo. vallen). Info: Thierry Pauwels. De Pinte. St.-Baafskathedraal: Paratum Cor o.l.v. Thierry Pauwels. Gregoriaanse hoogmis op de 2e zo. 11 u. (niet op feestdagen). Info: Thierry Pauwels, Groenpark 17, 9840 De Pinte 09 2827824 of Th.Pauwels@odvclvas.be.

GRIMBERGEN. Abdijkerk: Gregoriaans Abdijkoor Grimbergen o.l.v. P. Gereon. Elke zo. 10 u. Gregoriaanse Hoogmis. Elke do. 20u15 repetitie in de Sachtstie. (via Pastorie, Kerkplein 1) Info: Herman RASPOET, Brusselselaan 120, 1840 Londerzeel. Tel: 052-55.05.04 raspoet.herman@telenet.be.

HAALTERT. St.-Gorikskerk: Kon. St.-Gorikskoor o.l.v. Hubert Verheijen. Uitgezonderd 2de zo., 10 u. Gregoriaans kyriale. Op hoogdagen meerstemmige Latijnse mis. Info: Hubert Verheijen, Haaltert.

HALLE. Kerk Paters Conventuelen, Volpestraat: Sint Gregoriuskoor o.l.v. Roger Vanbellingen. Elke zon-en feestdag 10u30 gregoriaanse Mis. Info: 02/ 356 20 03 of www.gregorius.tk.

HERENTALS. Begijnhofkerk St.-Catharina: Elke zo. 10u. Gregoriaanse mis (proprium en ordinarium) door het gregoriaans mannenkoor. Info: Jan Cools, Vossenbergh 45B, 2200 Herentals 014/ 21 56 48.

HEVERLEE. St.-Lambertuskerk: Kon. St.-Lambertuskoor o.l.v. Johan de Boer. 1ste. 3de en 5de zo., 10u30 Gregoriaanse Hoogmis. Info: Johan De Boer 016/ 40 52 99. www.kerkleuven.be/koor/kslh/.

KNOKKE. Paters Dominicanen: Schola Gregoriana Dominicana o.l.v. Jacques Maertens. Elke zo. 11 u. Gregoriaanse mis. Info: Jacques Maertens, Knokke-Zoute Tel:050/ 60 12 32.

KORTRIJK. O.L.Vrouwkerk: Laudate Dominum o.l.v. Walter Deroo. Elke 1ste zo. en op feestdagen 9u45. Info: Ghislain Baert, Graskant 5, 8520 Kuurne 0474 325 729 of laudatedominum9@scarlet.be, www.laudatedominum.be.

LEUVEN. Abdijkerk Keizersberg: Het monnikenkoor o.l.v. Abt Kris Opdebeeck zingt elke zo. 10u de gregoriaanse Hoogmis. Info: Rvd Kris Opdebeeck, Mechelsestraat 202, 3000 Leuven 016 31 00 60 St.-Kwintkerk: 10 u. Gregoriaans proprium door de Schola Sancti Quintini o.l.v. J. Vandergeeten, naast andere gezongen door de Schola, hetzij door het vrouwenkoor Concinite (1e en 3de zo.). Info: Mark Debrock T.W. Wilsonlaan 15 3010-Leuven 016/25 36 83.

LOKEREN. St.-Gregoriusgilde. St.-Laurentiuskerk. elke 1ste zo. 11 u. en op hoogdagen mis met gregoriaanse gezangen; Kerk Daknam, elke 2de zondag 10 u. mis met gregoriaanse gezangen. Info: ludogeri@hotmail.com.

MECHELEN. St.-Jan de Doper en Evangelist kerk (St.Janstraat): Damesschola In Voluntate. Elke 1ste zo. van de even maand. 16 u. Gregoriaanse mis. Info: www.involuntate.be.

ST.-NIKLAAS. St.-Nicolaaskerk. Grote Markt: Schola Cantorum o.l.v. Luc De Cock. Elke 1ste zo. 17 u. en op vooravond van sommige hoogdagen: mis met volledig proprium en ordinarium. Info: Luc De Cock, Heidebloemstr. 4, 9100 St.-Niklaas, 03/777 10 05

TIENEN. St.-Germanuskerk. Alle hoog- en feestdagen 10.30 u. gregoriaanse mis door het vrouwenkoor Cantus Germanus. Mannenkoor af en toe op gewone zondagen. Info: Louis Kinnaer. louis.kinnaer@scarlet.be

TURNHOUT. Begijnhofkerk Heilig Kruis: Koninklijk H.Kruis begijnhofkoor o.l.v. Herbert Op de Beek. Elke zo. 9u30 gregoriaanse Mis (proprium en ordinarium). Info: Herman Deckx, Victoriastraat 9 bus2, 2300 Turnhout. Tel: 014/41 25 81. Heilig Hartkerk: Ceciliakoar o.l.v. Sylvain Goossens en Jef Roymans. Elke zon-en hoogdag 9u30 de Mis met gregoriaans proprium. Ordinarium is meerstemmig Latijn of gregoriaans. Info: Jochem Baas, 014/ 61 01 72

WAASMUNSTER. Abdij Roosenberg: Damesschola In Voluntate. Elke 1ste zo. van de even maand, 9 u. Hoogmis. Info: Myriam Van den Hauten 03/ 449 43 15 - www.involuntate.be

WATERMAEL (Brussel). Kerk van St Clement.: Elke zo. 9u30 gregoriaanse Mis. Info: Raoul Leblacq, rue des Thuyas 14, 1170 Watermael 02 673 02 58

WESTMALLE. Abdij. Gregoriaanse mis alle zondagen en hoogfeesten 10 u. en Tweelot driemaal in de week 10u45. Info: 03/ 312 92 00

ZINGEM. St. Bavokerk: Gregoriaans koor Gaudeamus o.l.v. Adefin Goedefroot. Elke feestdag 9u30 gregoriaanse Mis. Info: A. Goedefroot, Nederzalmsesteenweg 31, 9750 Zingem 09 384 20 29.

• Abdijen in België waar gregoriaanse officies gezongen worden:

Abbaye N.D. de Saint Remy (Trappisten) - Abdij Affligem (Benedictijnen) - Abdij Averbode (Norbertijnen) - Abdij De Wijngaard (Benedictijnen) - Abdij Keizersberg (Benedictijnen) - Abdij Marienhof Cisterciënzeninnen) - Abdij Grimbergen (Norbertijnen) - Monastère de Chevetogne (Benedictijnen) - St. Pieters en Paulusabdij (Benedictijnen)

SCHOLA IN VOLUNTATE JUBILEERT

Op zondag, 6 oktober 2013 viert de Schola In Voluntate haar tienjarig bestaan. Dat willen we niet onopgemerkt laten voorbij gaan. Aangezien we met volle overtuiging een liturgisch koor zijn, ligt het voor de hand dat we dit jubileum in de eerste plaats liturgisch zien.

Ingebed in het dagritme van de Roosenbergabdij te Waasmunster, waar we regelmatig de zondagsviering opluisteren, zullen we er 's ochtends de mis "In voluntate tua, Domine" zingen. Passender kan het niet: de schola ontleent immers haar naam aan deze mis. 's Namiddags brengen we de vespers voor de 27ste Zondag door het jaar ten gehore.

Alle vrienden en belangstellenden worden bij deze vriendelijk uitgenodigd om 9u de mis en om 17u de vespers bij te wonen.

De abdij Roosenberg III ligt buiten de dorpskern, aan de Oudeheerweg - Heide 3 te 9250 Waasmunster (afrit 13 op de A14 / E17). Alle info: Website abdij: www.abdij-roosenberg.be, website schola: www.involuntate.be

CURSUS

Overzicht cursussen en zangdagen 2013-2014 van het Centrum Gregoriaans

Cursus:	Instapcursus	Cursus 1, 2 & 3	Zangdag	Zang +
cijfers = lessenreeks - n = namiddag				
14/09/2013				Mechelen, n
12/10/2013				Gent, n
19/10/2013			Affligem	
23/11/2013		1		
14/12/2013		2		
11/01/2014	1	3		
1/02/2014	2	4		
22/02/2014	3	5		
15/03/2014	4	→	Grimbergen	
22/03/2014	5	6		
26/04/2014			Dendermonde	

"Zangdag" is bedoeld voor alle cursisten en afgestudeerden.
"Zang +" is bedoeld voor alle belangstellenden die, samen met cursisten en afgestudeerden, kennis willen maken met het Gregoriaans.

CENTRUM

Administratie cursisten en info over de inhoud van de cursussen:

Lucienne Van Gastel, Centrum Gregoriaans, Boudewijnlaan 24, 2220 Heist-o/d-Berg - Tel: 015. 24.13.63 E-mail: cursist.gregoriaans@telenet.be

Betalingen: Oprek. IBAN: BE227370 1000 1147 BIC: KREDBEBB van Gilbert Devroye, Bierbeekstraat 84, B-3052 Blanden.

REDACTIE

Mia Pastijn, Keldermansvest 47, 2800 Mechelen, tel. 015-20.18.26, mia.pastijn@telenet.be
De redactie laat mensen aan het woord die een interessante mening vertolken. Ze respecteert daarbij alle opinies zonder onderscheid. De auteurs ondertekenen daarom hun bijdragen. De meningen die zij vertolken zijn persoonlijk en vallen niet noodzakelijk samen met de meningen van de redactie.

De volgende nieuwsbrief zal op 15 december 2013 verschijnen. Teksten hiervoor moeten de redactie uiterlijk voor 15 november 2013 bereiken.

ABONNEMENTEN

Door een abonnement te nemen steunt u daadwerkelijk onze werking! Hartelijk dank daarvoor.

U kan een jaaronnemen nemen (4 nummers) door storting van 10 euro op rek. IBAN: BE22 7370 1000 1147 BIC: KREDBEBB met vermelding abonnement nieuwsbrief gregoriaans. Wil u ons extra steunen, neem dan een steun abonnement van 20 euro of een beschermd abonnement van 40 euro. De cursisten krijgen de nieuwsbrief gratis toe gestuurd.

Discussiegroep en mailinglist gregoriaans: surf naar:

<http://www.egroups.com/subscribe/gregoriaans> en klik op de JOIN-knop.

Bezoek onze site: www.centrumgregoriaans.be